

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4To/82/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114010392
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tibor Kubík
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1114010392.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Tibora Kubíka a sudcov JUDr. Karola Kováča a JUDr. Petra Šamka, v trestnej veci proti obžalovanej S. Z. a spol., stíhaných pre prečin poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 239 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., o odvolaní obžalovaných proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2T/25/2014 zo dňa 06.02.2015, na verejnom zasadnutí konanom dňa 05.11.2015 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolania obžalovaných T. Z., nar. XX.XX.XXXX a S. Z., nar. XX.XX.XXXX zamietajú.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 2T/25/2014 zo dňa 06.02.2015 boli obžalovaní T. Z. a S. Z. uznaní za vinných zo spáchania prečinu poškodzovania veriteľa spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 239 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že ako konatelia spoločnosti A., s.r.o. so sídlom v Q. na G. ulici číslo XX, ktorí konajú za spoločnosť samostatne, na základe objednávok a následných dodaní tovaru poškodenou spoločnosťou G. P. - A. P., v období od novembra 2008 do júna 2009 sa zaviazali zaplatiť za dodaný tovar uvedenej spoločnosti sumu vo výške 17.147,71,- €, čo však doposiaľ neurobili, pričom bolo zistené, že spoločnosť A., s.r.o. Q. dňa 14.01.2009 predala nehnuteľnosť na G. ulici číslo XX, za čo získala prostriedky vo výške 33.194,- €, ktoré boli v hotovosti vyplatené kupujúcim obžalovanému T. Z. a zaevidované do pokladne spoločnosti obžalovanou S. Z., následne obžalovaný T. Z. dňa 11.11.2010 podal Okresnému súdu Bratislava I podnet na začatie konania o zrušenie spoločnosti A., s.r.o. Q. bez likvidácie z dôvodu, že spoločnosť nemá žiaden obchodný majetok ani prostriedky v pokladni, pričom obaja obžalovaní ako konatelia spoločnosti A., s.r.o. mali vedomosť o záväzku voči poškodenej spoločnosti A. P., s.r.o. a prostriedky z predaja nehnuteľnosti vo výške 33.194,- € na úhradu tohto záväzku nepoužili a naložili s nimi doposiaľ nezisteným spôsobom, čím spôsobili poškodenej spoločnosti P. I., s.r.o., na ktorú spoločnosť G. P. - A. P. postúpila svoju pohľadávku, ktorú mala voči spoločnosti A. s.r.o., škodu vo výške 17.147,71,- €.

Za to im bol, každému samostatne, podľa § 239 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. bol obžalovaným výkon trestu podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. boli obžalovaní T. S. Z. zaviazaní spoločne a nerozdielne k náhrade škody poškodenej spoločnosti P. I. s.r.o. vo výške 17.147,71 euro.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obžalovaný T. Z. ako aj obžalovaná S. Z..

Obžalovaný T. Z. odôvodnil odvolanie osobitným písomným podaním prostredníctvom svojho obhajcu, v ktorom uvádza, že v jeho konaní absentuje úmyselné zavinenie predpokladané k spáchaniu konania

kvalifikovaného ako prečin. Jednoznačne bolo preukázané, že ešte pred jeho podaním obchodnému registru spolu s bývalým spoločníkom a konateľom T. Y. odpredali nehnuteľnosť vlastníkovi väčšinového podielu na tejto nehnuteľnosti svedkovi C. Q., ktorý to potvrdil, pričom kúpna cena bola vyplatená v hotovosti. A. peniaze odovzdal S. Z., jeho bývalej manželke, na zaplatenie faktúr v byte. S. Z. túto skutočnosť popiera, ale nemôže byť náhoda, že práve v tom čase S. Z. po porade so svedkyňou I. D. zaúčtovala uvedenú čiastku na pokladňu spoločnosti aj napriek tomu, že S. Z. použila tieto peniaze na iné účely než na usporiadanie finančných vzťahov spoločnosti A.. S. Z. peniaze dostala a použila ich na iné účely o čom on nemohol vedieť vzhľadom na rozvodový vzťah s Z.. Ak sa dopustil nejakého konania je nutné ho považovať za nedbanlivosť. Vzhľadom k uvedenému navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a postupom podľa § 285 písm. b/ Tr. por. ho oslobodil spod obžaloby.

Obžalovaná S. Z. odôvodnila svoje odvolanie osobitným písomným podaním prostredníctvom svojho obhajcu, v ktorom uvádza, že reálne nikdy nedisponovala sumou za predaj časti domu vo výške 17.147,71 euro, ktorá bola majetkom spoločnosti A. s.r.o. a ktorá bola a musela byť zaúčtovaná do účtovníctva na základe kúpnej zmluvy zo dňa 14.01.2009. Utŕžené finančné prostriedky za predanú nehnuteľnosť si ponechal bývalý svokor alebo exmanžel obžalovanej. Obžalovaná bola uzročená so záväzkom spoločnosti a bola pripravená ho riešiť. Z tržieb uhradila len nevyhnutné výdavky na chod a existenciu spoločnosti, ktorá už bola v tom čase v predĺžení a úpadku, čo preukazuje aj znalecký posudok. Obžalovaná nikdy nerealizovala kroky smerujúce k likvidácii a zániku spoločnosti. Je názoru, že pohľadávka je premlčaná, nakoľko veriteľ neučinil žiadne právne kroky k jej uplatneniu na súde, pričom poukazuje na zásadu ultima ratio s tým, že vo veci ide o občianskoprávnu problematiku. Navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu opätovne prejednal a rozhodol.

Obžalovaná S. Z. odôvodila podané odvolanie aj sama písomným podaním. V ňom uvádza, že dokaldy o účtovníctve viedla ich účtovníčka, ktorej pravidelne mesačne odovzdávala všetky účtovné doklady a všetci mali možnosť kedykoľvek kontrolovať a preveriť jej hospodárenie vo firme. Nikdy nemala v úmysle firmu zrušiť, o čom svedčí aj fakt, že o jej zrušení sa dozvedela až po obdržaní prípisu z Okresného súdu Bratislava I. Nie je pravdou, že jej bývalý manžel vyplatil spomínanú sumu za predaj nehnuteľnosti. Túto skutočnosť si súd ustálil len výlučne na podklade účelového tvrdenia jej bývalého manžela a svedkov, ktorými sú jeho rodičia. Nie je pravdivé ani tvrdenie jej bývalého manžela, že namal prístup k účtovníctvu. Všetci konatelia majú k účtovníctvu rovnaký prístup. Nakoľko už koncom roku 2008 neboli ich vzťahy s bývalým manželom veľmi harmonické, veľmi pochybuje, že by jej len tak v dobrej viere zveril celú sumu v hotovosti do rúk ako to tvrdí. Domnieva sa, že zo sumy utŕzenej za predaj nehnuteľnosti mohol sám následne vyrovnáť dlžnú sumu a uistiť sa, že pohľadávka je vyrovnaná. Nesuhlasí taktiež s výrokom o náhrade škody, je nesprávne, aby bola rovnaká zodpovednosť vyvodzovaná voči nej ako osobe, ktorá v zmysle pokynu bývalého manžela uvednú sumu zaúčtovala v presvedčení, že finančné prostriedky budú môcť byť použité na chod spoločnosti a úhradu pohľadávok.

Krajský súd v Bratislave vykonal vo veci verejné zasadnutie, na ktorom obhajca obžalovaného J.E. zotrval na písomne podaných dôvodoch odvolania. Zdôraznil, že jeho klient sa dopustil nejakého konania z nedbanlivosti, pričom v jeho konaní absentuje úmyselné zavinenie. Navrhol, aby odvolací súd obžalovaného spod obžaloby oslobodil postupom podľa § 285 písm. b/ Tr. por.

Obhajca obžalovanej S. Z. zotrval na písomných dôvodoch podaného odvolania, pričom poukázal na to, že vzťahy medzi obžalovanými v kritickom období boli rozvrátené. Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa s pokynom na oslobodenie, respektíve, aby sám vo veci rozhodol oslobodzujúcim rozsudkom vo vzťahu k obžalovanej.

Prokurátor krajskej prokuratúry uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje za správny a zákonný a navrhol odvolania obidvoch obžalovaných zamietnuť ako nedôvodné.

Splnomocnená zástupkyňa poškodnej spoločnosti navrhla odvolanie obžalovaných zamietnuť ako podané nedôvodne.

Obžalovaní T. Z. a S. Z. sa pripojili k záverečným návrhom svojich obhajcov.

Krajský súd v Bratislave podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že podané odvolania obžalovaných nie sú dôvodné.

Podľa § 319 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Odvolací súd konštatuje, že v konaní pred okresným súdom ako súdom prvého stupňa nedošlo k žiadnym takým chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pričom na hlavnom pojednávaní boli vykonané všetky dostupné a potrebné dôkazy nevyhnutné pre spravodlivé rozhodnutie súdu a súd prvého stupňa vykonané dôkazy správne a logicky vyhodnotil a to spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 2 ods. 12 Tr. por.

Odvolací súd konštatuje, že z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní nepochybne vyplýva, a to ani nebolo medzi stranami sporné, že obžalovaní T. Z. a S. Z. boli konateľmi spoločnosti A. s.r.o., pričom ako štatutárni zástupcovia tejto spoločnosti mohli konať v mene spoločnosti samostatne. Rovnako nebolo medzi stranami sporné, že predmetná obchodná spoločnosť odoberala tovar na podklade objednávok od podnikateľského subjektu G. P. - A. P. v období od novembra roku 2008 do júna roku 2009 s tým, že z tohto záväzkového vzťahu vzniklo podnikateľskému subjektu G. P. - A. P. právo na plnenie (pohľadávka) voči spoločnosti A. s.r.o. v celkovej výške 17.147,71 euro. Taktiež z vykonaného dokazovania nesporne vyplýva, že spoločnosť A. s.r.o. (v postavení dlžníka) neuhradila tento svoj dlh s tým, že dňa 14.01.2009 došlo k predaju nehnuteľnosti, ktorého vlastníkom bola spoločnosť A. s.r.o. za kúpnu cenu 33.194 euro. Tieto finančné prostriedky, ktoré boli kupujúcim nehnuteľnosti aj reálne vyplatené v hotovosti, neboli použité na úhradu splatných pohľadávok predmetnej spoločnosti. A napokon nebolo medzi stranami sporné ani to, že spoločnosť A. s.r.o. nemala, okrem uvedenej nehnuteľnosti, žiadny iný relevantný majetok, z ktorého by mohol veriteľ (podnikateľský subjekt G. P. - A. P.) uspokojiť svoju splatnú pohľadávku (dlžník bol v úpadku) a preto na majetku veriteľa došlo k vzniku skutočnej škody (reálnemu zníženiu majetku dodaním tovaru, ktorý zostal nezaplatený) vo výške neuhradenej pohľadávky, t. j. vo výške 17.147,71 euro.

Odvolací súd opakuje, že všetky vyššie uvedené okolnosti, ktoré sú aj obsahom skutkovej vety (výroku o vine) napadnutého rozsudku vyplývajú nielen z vykonaného dokazovania (z výpovedí svedka G. P., obžalovaných ako aj listinných dôkazov), ale nenamietali ich ani obžalované osoby (a to ani v konaní pred súdom prvého stupňa a ani v odvolacom konaní).

Skutok uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku sa teda nepochybne stal, pričom vykazuje aj znaky objektívnej stránky prečinu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. V tomto smere odvolací súd pripomína, že spoločnosť A. s.r.o. v mene ktorej konali obžalovaní bola v postavení dlžníka voči svojmu veriteľovi (podnikateľskému subjektu G. P. - A. P. s.r.o.), pričom obžalované osoby ako osoby konajúce v mene dlžníka (§ 128 ods. 8 Tr. zák.) odstránili majetok dlžníka (finančné prostriedky z predaja nehnuteľnosti) a vzhľadom k nemajetnosti dlžníka spôsobili, že veriteľ už nemal reálnu možnosť získať plnenie z majetku dlžníka a v príčinnej súvislosti s týmto konaním mu vznikla väčšia škoda (väčšou škodou sa podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. rozumie škoda dosahujúca najmenej desaťnásobok sumy 266 euro). Súd prvého stupňa pritom v právnej vete napadnutého rozsudku správne ustálil, že protiprávne konanie obžalovaných tu nespočívalo v samotnom predaji nehnuteľnosti, pretože dlžníkovi nič nebráni v tom, aby predával svoj majetok iným osobám (a to aj vtedy, ak je v úpadku), teda len samotný predaj nehnuteľnosti nemohol spôsobiť zmarenie uspokojenia pohľadávky (fakticky sa tu nehnuteľnosť dlžníka len „premenila“ na finančné prostriedky, t. j. na inú zložku majetku dlžníka).

Podstatným tu bolo nadväzujúce konanie obžalovaných, ktorí spôsobili taký reálny stav, že finančné prostriedky utŕžené z predaja nehnuteľnosti neboli použité na úhradu splatnej pohľadávky veriteľa, ale sa s nimi naložilo nezisteným spôsobom (faktickým odstránením z majetku a dispozície dlžníka) a možno pochybovať, či sa vôbec reálne dostali do majetku dlžníka. Iný majetok dlžníka spôsobilý na uspokojenie pohľadávky veriteľa pritom neexistoval. Takéto nadväzujúce konanie už možno označiť za protiprávne konanie (za „iné odstránenie majetku“ v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podľa § 239 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.), ktoré vo svojich dôsledkoch spôsobilo škodu na majetku veriteľa (v dôsledku nemožnosti vymôcť uspokojenie pohľadávky z majetku dlžníka). Konanie obžalovaných ako štatutárnych zástupcov dlžníka tu bolo príčinou toho, že veriteľ nemohol úplne (a v danom prípade ani čiastočne)

uspokojiť svoju pohľadávku z majetku dlžníka. Dlžník (v jeho mene obžalované osoby) teda neuhradil pohľadávku veriteľa nie preto že by nemohol, ale preto že nechcel a to aj napriek tomu, že pohľadávku žiadnym spôsobom nenamietal (napríklad jej výšku, respektíve jej existenciu). Princíp ultima ratio tu teda nebráni vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť za protiprávne konanie, tak ako to namieta obžalovaná S. Z. vo svojom odvolaní, nakoľko tu konanie obžalovaných zjavne „prekročilo“ občianskoprávny rozmer veci a už naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu. Obžalovaní nie sú pritom trestnoprávne sankcionovaní za to, že dlžníkovi zostal neuhradený dlh, ale preto, že tento dlh zostal neuhradený v dôsledku ich konania, ktoré zbavilo dlžníka majetku relevantného na uspokojenie pohľadávky veriteľa.

Jedinú námietku týkajúcu sa objektívnej stránky prečinu poškodzovania veriteľa vyslovila vo svojom odvolaní obžalovaná S. Z., ktorá uvádzala, že pohľadávka veriteľa je evidentne premlčaná podľa občianskoprávnych predpisov, nakoľko veriteľ neučinil žiadne právne kroky k jej uplatneniu na súde, respektíve iným vhodným spôsobom. Podľa názoru obžalovanej malo práve premlčanie pohľadávky spôsobiť stav, že veriteľ použil trestnoprávne normy na vyvodenie zodpovednosti voči obžalovanej, pretože iné právne inštitúty už nemal k dispozícii.

K uvedenej odvolacej námietke krajský súd uvádza, že podstatou možnosti uspokojenia pohľadávky veriteľa v zmysle znaku individuálneho objektu trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 Tr. zák. je, okrem iného aj to, že pohľadávka veriteľa je vo všeobecnej rovine vymáhateľná. Musí ísť teda o takú pohľadávku, ktorej splnenie je možné vynútiť a to prípadne aj proti vôli dlžníka. Skutková podstata trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 Tr. zák. teda nechráni majetok veriteľa, ktorý disponuje nevymáhateľnou pohľadávkou voči dlžníkovi (nevymáhateľnými pohľadávkami sú napríklad tzv. naturálne pohľadávky, pri ktorých je síce veriteľ oprávnený požadovať od dlžníka plnenie, avšak svoju pohľadávku nemôže úspešne uplatňovať na súde - napríklad pohľadávky vzniknuté z titulu výhry v stávke alebo hry, respektíve ju síce uplatňovať môže, ale nemôže byť na súde úspešný proti vôli dlžníka - napríklad pohľadávky premlčané), pretože podstatou tohto trestného činu je, aby veriteľ nestratil možnosť s úspechom realizovať svoje zákonné právo na nútené náhradné uspokojenie svojej pohľadávky z dlžníkovho majetku. Zmyslom inštitútu nevymáhateľných pohľadávok nie je pritom dať veriteľovi k dispozícii právny dôvod k domáhaniu sa určitého plnenia voči dlžníkovi (dlžník totiž v týchto prípadoch nie je povinný plniť), ale priznať právnu relevanciu určitému dôvodu, z ktorého dlžník svojmu veriteľovi prípadne už plnil, a tak zabrániť možnému uplatňovaniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. V dôsledku uvedených argumentov absentuje racionálny dôvod trestnoprávnej ochrany možného uspokojenia veriteľovej nevymáhateľnej pohľadávky.

Z tohto pohľadu sa pri výklade znakov skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa považuje za nevymáhateľnú pohľadávku aj pohľadávka premlčaná, pretože ju nie je možné vymáhať proti vôli dlžníka (ten môže úspešne vzniesť námietku premlčania), pričom najneskôr okamih, kedy dlžník začne uskutočňovať konanie, ktorého dôsledkom má byť zmarenie možného uspokojenia veriteľa premlčanej pohľadávky možno považovať za konkludentný prejav vôle dlžníka neuspokojiť pohľadávku veriteľa.

Z uvedeného vyplýva záver, že ak dlžník napríklad odstraňuje svoj majetok s úmyslom, aby došlo k zmareniu uspokojenia pohľadávky veriteľa a to v čase, keď už je pohľadávka veriteľa premlčaná, nemôže sa dopustiť trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 Tr. zák., nakoľko ten tzv. konkludentným spôsobom vyjadril svoj nesúhlas s možným uspokojením premlčanej pohľadávky veriteľa. Skutočnosť, že dlžník je oprávnený vzniesť námietku premlčania a že premlčanú pohľadávku nemožno úspešne vymáhať proti vôli dlžníka spôsobuje, že uvedené konanie dlžníka, ktorým sa zbavuje majetku po premlčaní pohľadávky veriteľa je nutné považovať za legálny výkon práv dlžníka (§ 28 ods. 1 Tr. zák.).

Iná je však situácia v prípade, ak sa dlžník zbavuje majetku použiteľného na uspokojenie pohľadávky veriteľa v čase, keď pohľadávka veriteľa ešte premlčaná nie je. Z uvedeného vyplýva, že podstatným pre správne právne posúdenie konania dlžníka tu bude nielen zistenie kedy a či vôbec došlo k premlčaniu pohľadávky veriteľa (keďže ide o otázku, na ktorej závisí posúdenie viny obžalovaného musia si ju vyriešiť orgány činné v trestnom konaní a súd samostatne ako otázku predbežnú, pričom nie sú viazaní ani prípadným rozhodnutím súdu, ktoré bolo vydané v občianskom súdnom konaní), ale aj to, kedy došlo ku konaniu dlžníka, ktoré smerovalo voči jeho majetku s cieľom zmarenia uspokojenia pohľadávky veriteľa. V prípade, ak sa dlžník zbavuje svojho majetku s cieľom zmariť uspokojenie svojho veriteľa a to v čase, keď pohľadávka veriteľa nie je premlčaná, ide v zásade o pohľadávku vymáhateľnú a

preto takéto konanie dlžníka môže napĺňať znaky skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa. To, že následne, až po dokonaní trestného činu poškodzovania veriteľa, príde k premlčaniu pohľadávky veriteľa, pretože veriteľ je napríklad pasívny a pohľadávku neuplatňuje v konaní pred súdom, nespôsobuje spätný zánik trestnej zodpovednosti za spáchanie trestného činu poškodzovania veriteľa, pretože k premlčaniu pohľadávky veriteľa prišlo až po dokonaní trestného činu, t. j. v čase, keď už aj tak nebolo možné uspokojenie pohľadávky veriteľa, pretože z dôvodu protiprávneho konania dlžníka nedisponuje dlžník žiadnym relevantným majetkom.

V posudzovanej trestnej veci pritom pohľadávky veriteľa (podnikateľského subjektu G. P. - A. P.) vznikali a stávali sa splatnými postupne v priebehu roku 2008 a 2009, pričom k protiprávnemu konaniu obžalovaných, t. j. k odstráneniu finančných prostriedkov získaných za predaj nehnuteľnosti, došlo po predaji nehnuteľnosti, ktorý sa uskutočnil dňa 14.01.2009, teda v priebehu roku 2009. Z uvedeného je zjavné, že k protiprávnemu konaniu obžalovaných osôb došlo v čase, keď pohľadávka veriteľa evidentne premlčaná nebola. To, že veriteľ následne túto pohľadávku neuplatňoval v občianskom súdnom konaní je pre naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa bezvýznamné. V tomto smere je nutné zdôrazniť aj to, že spáchaním trestného činu poškodzovania veriteľa vzniká veriteľovi nárok na náhradu škody spôsobenej úmyselným trestným činom, ktorý spravidla nastupuje na miesto pôvodnej pohľadávky veriteľa, ktorej uspokojenie bolo konaním dlžníka zmarené. V dôsledku toho veriteľovi aj naďalej zostane zachovaná možnosť žiadať dlžné plnenie alternatívne na dvoch rôznych právnych subjektoch a to na páchatelovi trestného činu (nárok na náhradu škody) a na dlžníkovi (uspokojenie pôvodnej pohľadávky veriteľa, pričom dlžník nemusí byť totožnou osobou s páchatelom trestného činu - tu však ide už len o teoretickú možnosť, nakoľko dlžník v dôsledku svojho protiprávneho konania nedisponuje už žiadnym relevantným majetkom). Tento vyšší štandard právnych možností veriteľa samozrejme neznamena, že veriteľ sa môže domôcť dvojitého plnenia poskytnutého z rôznych právnych titulov, pretože každé z týchto plnení predstavuje vždy alternatívu k plneniu zostávajúcemu a preto prijatie niektorého z týchto plnení zo strany veriteľa má za následok zánik možnosti veriteľa domáhať sa rovnakého majetkového plnenia z iného právneho titulu. Ak teda poškodný subjekt riadne uplatnil nárok na náhradu škody v trestnom konaní (v prípravnom konaní), má táto skutočnosť za následok zastavenie plynutia premlčacej doby (ohľadne nároku, ktorý sa uplatňuje) v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka (R III/1967).

Možno preto zhrnúť, že v posudzovanej trestnej veci došlo k protiprávnemu konaniu obžalovaných v čase, keď pohľadávka veriteľa premlčaná nebola a následne ohľadne nároku na náhradu škody došlo k spočívaniu premlčacej lehoty v dôsledku uplatnenia si práva poškodeného na náhradu škody v trestnom konaní. Námitka obžalovanej S. Z. ohľadne premlčania pohľadávky veriteľa preto nie je právne relevantná v danej trestnej veci.

Sporným medzi stranami bolo to, či protiprávne konanie obžalovaných popísané vyššie bolo pokryté ich úmyselným zavinením. To bola aj podstata odvolacích námietok obidvoch obžalovaných, ktorí namietali, že nekonali v úmysle poškodiť veriteľa. Obaja obžalovaní pritom v odvolaní namietali, že práve druhý z konateľov mal uhradiť pohľadávku veriteľa, t. j. obžalovaný T. Z. uvádzal, že tak mala urobiť obžalovaná S. Z. a naopak.

Pokiaľ ide o zavinenie, tak odvolací súd vo všeobecnosti pripomína, že zavinenie sa najčastejšie definuje ako vnútorný (psychický) vzťah páchatel'a k určitým skutočnostiam, ktoré zakladajú trestný čin, ide teda o psychický vzťah páchatel'a k zamýšľanému následku (zavinením sú teda psychické skutočnosti tvoriace súčasť skutkovej podstaty trestného činu). Zavinenie je potom úsudok o psychických páchatel'ových stavoch, ktoré sa prejavili v jeho čine a práve jeho čin spätne umožňuje zistiť jeho psychický stav v čase činu a tým aj to, či išlo o čin páchatel'om zavinený, respektíve nezavinený.

Zavinenie je vybudované na

a/ zložke vedomostnej (intelektuálnej), ktorá zahŕňa tak vnímanie, teda odraz predmetov a javov pomocou zmyslových orgánov ako aj predstavu predmetov a javov, ktoré páchatel' nemôže v daný okamih vnímať (ide o vedomie skutočné, aktuálne, ale aj potenciálne a možnosť takého vedomia, avšak nepatrí sem vedomie utvorené na základe vnímania až po čine). Kritérium vedomia si následku si možno predstaviť tak, že následok celkom určite nastane alebo, že nastať môže.

b/ zložke vôľovej, ktorá zahŕňa chcenie ako aj uzrozenie so zamýšľaným následkom. Kritérium vôľe znamená vyvolanie rozhodných skutkových okolností vlastným konaním, teda kladný vzťah páchatela k týmto skutočnostiam.

Na zložke vedomostnej a vôľovej sú v Trestnom zákone vybudované dve formy zavinenia (úmyselné a nedbanlivostné), pričom rozlíšenie medzi nimi sa robí prostredníctvom vôľovej zložky (tu treba uviesť, že vôľová zložka, ako stránka duševného života páchatela môže kolísať a to medzi pevným rozhodnutím, nádejou, schvaľovaním až k úplnej ľahostajnosti). Úmyselné zavinenie obsahuje vždy vedľa vedomostnej zložky aj zložku vôľovú, pričom u nedbanlivostného zavinenia vôľová zložka chýba. Kritérium vôľe je teda rozhodujúcim kritériom na rozlíšenie foriem zavinenia (úmyslu a nedbanlivosti), pretože je podstatný rozdiel predovšetkým v tom, či páchatel následok chcel (alebo s ním bol aspoň uzrozený) alebo ho nechcel. Zložka vedomostná, respektíve vôľová, nemusí vždy zodpovedať objektívnej realite, nakoľko predstava páchatela sa nemusí vždy úplne prekryvať s následkom jeho konania. Znak uvedené v Trestnom zákone určujú rámec, v ktorom môžu byť okolnosti skutočne existujúce nahradené v predstave páchatela inými alebo doplnené.

Znak subjektívnej stránky trestného činu sú rovnako ako aj ostatné znak skutkovej podstaty predmetom dokazovania v trestnom konaní, avšak na rozdiel od ostatných znakov skutkovej podstaty (napríklad objektívnej stránky), je možné o nich viesť dokazovanie spravidla len dôkazmi nepriamymi, t. j. zisťovaním vonkajších okolností, z ktorých je možné usudzovať zavinenie alebo motív páchatela a z ktorých sa dá, podľa zásad správneho myslenia, usudzovať vnútorný vzťah páchatela k porušeniu alebo ohrozeniu záujmov chránených Trestným zákonom (judikatúra R 62/1973, R 41/1976). Len zo skutočnosti, že obžalovaný spáchanie skutku poprel, nemožno preto vyvodiť, že zistenie úmyslu neprichádza do úvahy. Úmysel, tak ako aj iné formy zavinenia, možno zistiť aj na podklade iných dôkazov, než z priznania obžalovaného (primerane R 60/1972).

Pre zavinenie sú dôležité nielen jeho formy (úmysel a nedbanlivosť) ale aj ich obsah, z ktorého vyplýva, na aké okolnosti sa zavinenie musí vzťahovať, aby mohlo dôjsť k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu. Zavinenie sa musí vzťahovať na všetky skutočnosti, ktoré sú znakom skutkovej podstaty trestného činu. Pokiaľ ide o znak skutkovej podstaty trestného činu, postačí ak páchatel pozná fakty, ktoré im možno podradiť. Z hľadiska objektívnej stránky trestného činu sa zavinenie musí vzťahovať na príčinný vzťah (nie je potrebné, aby páchatel presne predvídal priebeh príčinného vzťahu, postačí, ak bol zahrnutý zavinením páchatela len vo všeobecných rysoch), na účinok ako aj na konanie, ktorého subjektívna zložka je určená vôľovou povahou páchatela.

O úmyselné zavinenie (§ 15 Tr. zák.), ktoré je nevyhnutné pri naplnení znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa, ide vtedy, ak páchatel chcel spôsobiť svojim konaním skutočnosti, ktoré je možné podradiť pod znak skutkovej podstaty trestného činu alebo si tieto skutočnosti predstavoval aspoň ako možné. Do úmyselného zavinenia teda spadajú dva rozdielne prípady úmyslu a to úmysel priamy a úmysel nepriamy, nakoľko vôľové konanie páchatela môže byť zamerané na to, čo priamo páchatel sleduje, ale aj na to, čo síce možno označiť za právne významný následok, avšak z pohľadu páchatela za následok vedľajší.

Z hľadiska subjektívnej stránky pri základnej skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa je pritom nerozhodné, či páchatel konal v priamom alebo nepriamom úmysle.

O priamy úmysel (§ 15 písm. a/ Tr. zák.) ide vtedy ak si páchatel následok predstavil (aspoň ako pravdepodobný) a chcel ho spôsobiť. Vôľová zložka vyjadruje trestnoprávne kladný vzťah, t. j. zameranosť páchatela k zamýšľanému následku svojho konania. O nepriamy úmysel (§ 15 písm. b/ Tr. zák.) ide vtedy, ak si páchatel predstavil následok ako možný a schválil ho pre prípad, že by nastal. Vôľová zložka tu má podobu menej intenzívneho uzrozenia s následkom ako je to v prípade priameho úmyslu.

Pre úmyselné zavinenie je pritom bez významu, či následok bol cieľom konania páchatela alebo len prostriedkom k uskutočneniu iných cieľov. V trestnom práve nikdy cieľ neospravedľuje prostriedok, ktorý k nemu vedie.

Odvolačný súd aplikoval tieto všeobecné právne závery o zavinení v trestnom práve na posudzovaný prípad, pričom sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom, že konanie obidvoch obžalovaných je pokryté úmyselným zavinením a to vo forme nepriameho úmyslu v zmysle § 15 písm. b/ Tr. zák.

Odvolačný súd pripomína, že obaja obžalovaní boli konateľmi spoločnosti s ručeným obmedzením a z tohto titulu boli oprávnení konať menom spoločnosti, t. j. vykonávať menom spoločnosti všetky právne úkony. V zmysle Obchodného zákonníka obžalovaným ako konateľom prináležalo aj obchodné vedenie spoločnosti, pričom boli povinní zabezpečiť riadne vedenie účtovníctva (ktoré by zodpovedalo skutočnému stavu) s tým, že sa mali riadiť zásadami a pokynmi valného zhromaždenia a nikto iný nebol oprávnený dávať obžalovaným ako konateľom pokyny týkajúce sa obchodného vedenia spoločnosti.

Odvolačiu námietku obžalovanej S. Z.j, že sumu utrženú z predaja nehnuteľnosti zaúčtovala na základe pokynu obžalovaného preto nie je možné akceptovať a už vôbec nie ak malo ísť, podľa jej výpovede, len o účtovnú operáciu bez toho, aby boli do spoločnosti aj reálne vložené finančné prostriedky z predaja nehnuteľnosti. G. nebola podriadenou obžalovaného (obaja boli konateľmi, ktorí mohli konať samostatne), pričom z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní (napríklad aj z výpovede svedka G. P.) vyplýva, že nezastávala funkciu konateľa len formálne, respektíve, že by pri rozhodovaní v spoločnosti mal výrazne dominantné postavenie obžalovaný. Na strane druhej, ak obžalovaný v priebehu konania tvrdil, že mal obmedzený prístup k účtovníctvu, tak aj tu je nutné uviesť, že obžalovaný bol konateľ obchodnej spoločnosti a k výkonu svojej funkcie konateľa mal pristupovať aktívne, t. j. mal vykonať kroky, aby sa k účtovníctvu spoločnosti dostal, respektíve mal vykonať aktívne kroky k tomu, aby došlo k úhrade pohľadávky veriteľa. V čase, keď došlo k predaju nehnuteľnosti mal byť pritom partnerský vzťah obžalovaných rozvrátený a preto obžalovaný nemohol dôvodne spoliehať na to, že k úhrade pohľadávky veriteľa príde aj bez jeho pričinenia a rovnaké konštatovanie platí aj na obžalovanú S. Z..

Odvolačí súd upozorňuje, že podstatou konateľstva v obchodnej spoločnosti je konanie s odbornou starostlivosťou, pričom odbornosť sa vzťahuje na schopnosť rozhodovania konateľa so znalosťou veci. Odbornosť zahŕňa aj vytvorenie zodpovedajúcej informačnej sústavy spoločnosti v záujme získavania všetkých informácií relevantných vo vzťahu k predmetu rozhodovania. Vzhľadom k uvedenému si mal obžalovaný preverovať ekonomickú situáciu v spoločnosti, stav dlhov spoločnosti a rozsah použitia finančných prostriedkov spoločnosti na úhradu jej záväzkov a nie len pasívne spoliehať na konanie obžalovanej, s ktorou mal rozvrátené osobné vzťahy. Ak tak neurobil, celkom určite mu bol osud pohľadávok veriteľa ľahostajný, teda to, či budú alebo nebudú uhradené s tým, že musel byť uzrozumený s obidvomi týmito alternatívami. Obaja obžalovaní teda museli vedieť, že svojím konaním môžu spôsobiť stav, keď pohľadávka veriteľa zostane neuspokojená a keď veriteľ už nebude mať možnosť uspokojiť pohľadávku z iného dlžníkovho majetku, pričom im bolo ľahostajné, či sa tak stane alebo nestane (išlo o tzv. nepravú ľahostajnosť, ktorá tvorí súčasť uzrozumienia s následkom, teda súčasť nepriameho úmyslu). Ľahostajnosť k možnosti spôsobenia následku tu možno vyvodzovať aj z toho, že obaja obžalovaní využili, či skôr zneužili vzájomné rozpory a obviňovali sa navzájom z toho, že práve ten druhý z konateľov mal zodpovednosť za úhradu pohľadávky veriteľa. Zodpovednosť konateľa za riadne vedenie spoločnosti a za konanie s odbornou starostlivosťou však nekončí tým, že sa vyhovorí na druhého konateľa, keď sám reálne nevykonal nič, aby zamedzil, či aspoň sťažil spôsobenie možného vzniku následku na majetku veriteľa hoci tak urobiť mal.

Nebolo pritom sporné, že obaja obžalovaní mali vedomosť o pohľadávke veriteľa, ktorú uznávali čo do dôvodu vzniku ako aj čo do jej výšky ako aj o tom, že nebola uhradená. Rovnako tak obaja obžalovaní vedeli, že v podstate jediným reálnym majetkom, z ktorého by mohla byť pohľadávka veriteľa uhradená je nehnuteľnosť vo vlastníctve dlžníka. Tento záver vyplýva aj z nesporného zistenia, že obaja obžalovaní vedeli o problémoch spoločnosti a neschopnosti spoločnosti dostať všetkých svojim záväzkom. Taktiež obaja obžalovaní mali vedomosť o predaji nehnuteľnosti vlastnícky patriacej dlžníkovi ako aj o výške kúpnej ceny, ktorá bola za túto nehnuteľnosť vyplatená v hotovosti. Je pritom nepochybné, že išlo o finančné prostriedky vlastnícky patriace dlžníkovi a nie obžalovaným a nepochybným je aj to, že ani jeden z obžalovaných (ako konateľov) sa nikdy nepokúsil uhradiť pohľadávku veriteľa a to aj napriek tomu, že reálne boli k dispozícii finančné prostriedky, ktoré náležali dlžníkovi a mali alebo mohli byť použité na úhradu splatnej pohľadávky veriteľa. Obaja obžalovaní taktiež nepochybne vedeli, že dlžník už žiadnym iným majetkom spôsobilým na uspokojenie pohľadávky veriteľa nedisponuje. Za takéhoto stavu bola nepochybne naplnená vedomostná (obaja obžalovaní mali jasnú vedomosť o všetkých rozhodných skutkových okolnostiach) ako aj vôľová (obidvom obžalovaným bolo ľahostajné, či príde k uspokojeniu veriteľa, pričom neurobili nič aby sa tak stalo, respektíve, aby aktívnym konaním zisťovali či sa tak stalo a to aj napriek tomu, že nemohli obejktívne spoliehať, z dôvodu rozvrátených vzťahov, na konanie druhého konateľa) zložka nepriameho úmyslu u obidvoch obžalovaných. Primárnym cieľom obžalovaných bolo vyviesť relevantný majetok zo spoločnosti, ktorá bola evidentne v úpadku, pričom vedľajším produktom tejto ich činnosti bolo poškodenie veriteľa z dôvodu nemožnosti uspokojiť svoju pohľadávku z majetku dlžníka.

Výrok o vine obžalovaných zo spáchania trestného činu poškodzovania veriteľa tak nevzbudzuje žiadne relevantné pochybnosti a to ani z hľadiska objektívnej a ani z hľadiska subjektívnej stránky tohto trestného činu.

Súd prvého stupňa však pochybil pri ukladaní trestu, nakoľko síce správne nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť, avšak v rámci skúmania poľahčujúcich okolností mal vziať do úvahy, že obžalované osoby

neboli pred spáchaným stíhaného prečinu súdne trestané, teda pred spáchaním trestného činu viedli riadny život v zmysle § 36 písm. j/ Tr. zák. Ak teda súd prvého stupňa nepriznal obžalovaným predmetnú poľahčujúcu okolnosť s poukazom na ich osobný postoj k prejednávanej veci postupoval v rozpore so zákonom, pretože poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. sa viaže na život obžalovaných pred spáchaním trestného činu a nie na postoj obžalovaných k spáchanému trestnému činu v prebiehajúcom trestnom konaní. Skutočnosť, že obžalovaní popierajú spáchanie trestného činu, ktorí im kladie za vinu obžaloba je ich právom z ktorého nie je možné vyvodzovať nemožnosť zistenia uvedenej poľahčujúcej okolnosti.

Toto pochybenie súdu prvého stupňa však nemalo žiadny podstatný vplyv na ukladanie trestu obžalovaným a preto ani nebolo kasačným dôvodom. Odvolací súd konštatuje, že obidvom obžalovaným boli správne uložené tzv. prevýchovné podmienené tresty odňatia slobody s tým, že tak trest odňatia slobody ako aj skúšobná doba boli ukladané na samej spodnej hranici (trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov so stanovením skúšobnej doby v trvaní 1 rok). Aj odvolací súd považuje tento trest za primeraný a to tak vzhľadom k okolnostiam prípadu ako aj vzhľadom k osobám obžalovaných, ktorí nielen pred, ale aj po spáchaní trestného činu viedli a vedú riadny život a možno usudzovať, že ich protiprávna činnosť bola len ojedinelým vybočením z inak riadneho spôsobu vedenia života a že na ich nápravu, či k ich odradeniu od prípadného páchania ďalšej trestnej činnosti postačí aj len uloženie podmieneného trestu odňatia slobody.

Stavu vecí a zákonu zodpovedá aj výrok o náhrade škody, ktorý obsahuje povinnosť obžalovaných spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenej spoločnosti (a to spoločnosti, na ktorú bola postúpená pohľadávka) škodu vo výške rovnajúcej sa výške neuhradenej pohľadávky. Ide tu zároveň o výšku pohľadávky, ktorá zodpovedá nároku na náhradu škody spôsobenej úmyselným trestným činom. Pokiaľ obžalovaná S. Z. v odvolaní namietala, že nesúhlasí s tým, aby rovnaká zodpovednosť, z hľadiska náhrady škody, bola vyvodzovaná voči nej ako voči jej bývalému manželovi, tak odvolací súd pripomína, že obaja obžalovaní mali rovnaké postavenie ako konatelia dlžníka, mali rovnakú možnosť vykonať aktívne konanie smerujúce k úhrade splatnej pohľadávky veriteľa a ani jeden z obžalovaných neurobil nič, aby sa tak stalo, hoci dlžník mal mať vo svojej dispozícii finančné prostriedky za predaj nehnuteľnosti. Obaja obžalovaní sa teda rovnakým a spoločným dielom pričínili o to, že došlo k škode na majetku veriteľa a preto je spravodlivým, aby mali spoločnú zodpovednosť ohľadne úhrady tejto škody.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.